

Angeläget om Asperger syndrom

◆ Neuropsykiatrisk diagnostik har varit en angelägen fråga för professionella såväl som för delar av övriga samhället de senaste 10-15 åren. Ämnet har debatterats och diskuterats mer eller mindre intensivt, inte sällan polemiskt, och som regel utifrån förekomst, utredningsförfarande, under-, respektive överdiagnostisering etc. Även neuropsykiatriska diagnoser och psykiatrisk samsjuklighet har uppmärksammats, om än i mindre omfattning och då som regel med fokus på adhd/add. Sett till ovan är denna monografi ovanlig så tillvida att författarna alls valt att uppmärksamma psykiatrisk samsjuklighet, men framför allt då de har valt att göra det utifrån Asperger syndrom.

Monografins övergripande förtjänster är att den, trots ämnets komplexitet, är lättläst om än bitvis förtäta och kompakt. Den är redogörande snarare än polemisk och utgår från författarnas kliniska vardag, vilket ger texten en bitvis konkret och handfast prägel, varför den utöver att vara informativ även kan användas som ett stöd eller som en inspirationskälla i klinisk verksamhet. Den är också aktuell, relevant och angelägen.

Författarna Sylvia Mellfeldt Milchert, specialist i neuropsykologi och i handikappspsykologi, och Marie Hagnell, överläkare, specialistläkare i allmänpsykiatri och i allmänmedicin samt leg psykoterapeut, har valt att utgå från två över-

ASPERGER SYNDROM OCH PSYKIATRISK SAMSJUKLIGHET HOS VUXNA

Av Marie Hagnell och Sylvia Mellfeldt Milchert.
Hogrefe Psykologiförlaget AB, 2009.

gripande och överlappande tema: "Komplexitet" och "Utredningsförfarande", där det förstnämnda kan sägas omfatta differentialdiagnostik, medan det sistnämnda kan sägas omfatta utredningsförfarande.

Komplexitet och utredningsförfarande

Ansatsen att söka redogöra för fenomenets komplexitet och mångfald görs med stor respekt, i form av konkreta förslag beträffande lämpliga förkunskaper och utbildningar med mera. Men i synnerhet genom att presentera såväl kvantitativa som kvalitativa data hämtade från författarnas kliniska verksamhet. Bland annat presenteras en sammanställning av 50 utredningar som samtliga utfallit i Asperger syndrom, och som visar att kriterierna för adhd/add är uppfyllda i 70 procent av fallen. Vidare används fallstudier flitigt och

förtjänstfullt, vilket levandegör och förtydligar, och bland annat berörs specifika svårigheter relaterade till Asperger syndrom under barndom såväl som i vuxen ålder, svårigheter den enskilde kan ha med att förmedla och förstå egna svårigheter och problem, samt svårigheter som kan föreligga avseende att tolka och förstå symptom, beteenden med mera.

Författarna har tillsammans utarbetat en utredningsmodell som presenteras detaljerat. Centralt kan sägas vara det multiprofessionella teamet i vilket läkare, psykolog, arbetsterapeut, neurolog, pedagog, med flera kan ingå permanent eller på konsultbasis. Modellen har en tydlig struktur och anger en övergripande tidsram, en tydlig arbetsfördelning, ett tydligt innehåll, samt en tydlig utredningsgång. Beträffande utredningsarbetet betonas flera aspekter, men framför allt vikten av en utförlig barndomsanamnes utifrån en strukturerad och väldokumenterad intervjuemetod, vikten av att inte förlita sig på endast en typ av data, vikten av att använda sig av olika yrkesgruppers specifika kompetens, samt vikten av att upprätthålla en sund respekt för arbetets komplexitet.

Den utreddes perspektiv

Författarna återkommer på olika sätt till den utreddes perspektiv, som regel i termer av respekt eller ansvar. Exempelvis understryks vikten av att den som utreds är införstådd i syftet med utredningen, dess eventuella

konsekvenser såväl som de krav som utredningsarbetet kan medföra, men framförallt understryks vikten av att den som utreds upplever sig som delaktig i utredningen. Ett uttryck för det senare är att författarna påtalar att den utredde aldrig får påtvingas en diagnos som den motsätter sig, inte känner igen sig i, inte är mogen att ta till sig. Detta kan möjligen uppfattas som kontroversiellt för vissa, men beskriver en grundläggande respekt för den enskildes integritet som är mycket tilltalande, men tråkigt nog inte alltid så självklar. På liknande sätt söker författarna understryka det ansvar som en neuropsykiatrisk utredning och ett neuropsykiatriskt utlåtande alltid innebär för den professionelle i relation till dem som utreds.

Frustrerande ansatser

I vad mån monografien har några brister rör detta fram-

förallt att man som läsare ibland önskar att författarna var mer utförliga, möjligen mer konkreta och reflekterande i hur beteenden, symptom med mera kan förstås och tolkas i mer differentialdiagnostiska termer. Naturligtvis är detta inte monografins syfte, varför kritiken på sätt och vis är orättvis. Men med det sagt, presenteras flera korta fallstudier där en ansats till detta trots allt görs utan att för den skull utvecklas eller fullbordas, vilket väcker en viss frustration.

Sammanfattningsvis är monografien dock mycket bra och innehållsrik, trots sitt ringa omfång, och kan utan vidare användas som en lätt-tillgänglig och begriplig vägledning även för den stressade, varför den bör ses som ett meningsfullt och relevant tillskott i bokhyllan.

PASCAL BORGSTRÖM

Psykolog och psykoterapeut